

Центар за Спречавање Несрећа

POVREDE NA DEČIJIM IGRALIŠTIMA

Uvod

Na teritoriji Republike Srbije, kao i na nižim nivoima upravljanja (Pokrajine, Gradovi, Opštine) ne vodi se nikakva evidencija o povredama zadobijenim na dečijim igralištima. Informacije, odnosno podatke o povredama na dečijim igralištima nije moguće pronaći niti ih dobiti od Instituta za javno zdravlje, Instituta za statistiku, Centara za dečiju i socijalnu zaštitu, kliničkih centara, osiguravajućih društava i drugih ustanova koje bi po prirodi posla trebale da poseduju podatke ovog tipa.

Na osnovu bolničkih izveštaja, procenjuje se da u Velikoj Brianiji oko 40.000 dece svake godine bude povređeno na dečijim igralištima, a nekoliko mališana na žalost i podlegne povredama.

U Sjedinjenim Američkim Državama godišnje se na igralištima povredi preko 200.000 dece, a desi se i 10-12 smrtnih slučajeva.

Statistika pokazuju da se nezgode i povrede kao posledica nesrećnih slučajeva na dečijim igralištima dešavaju iz nekoliko razloga:

1. Loše upravljanje igralištima

- ne zadovoljavajući dizajn opreme i ne poštovanje standarda
- nepravilno projektovanje samog igrališta i okolnog prostora
- nepodobna oprema prema uzrastu korisnika
- pogrešna montaža
- nedovoljna kontrola i inspeksijski pregledi
- loše održavanje

2. Ne odgovarajuć odnos korisnika

- nedostatak nadzora
- pogrešno korišćenje opreme
- neprikladna odeća
- vremenski uslovi

Najčešći uzroci povreda

Kao najčešći uzroci povreda na dečijim igralištima u SAD navode se:

- Neadekvatno korišćenje / nedostatak kontrole (44%),
- Neadekvatno održavanje (40%),
- Neprikladan dizajn (7%),
- Pogrešna montaža / Nepoštovanje planova i uputstava (6%), i
- Lociranje i planiranje prostora (3%).

Skoro 70% povreda na dečijim igralištima svake godine, posledica su pada na podlogu, a oko 4% dece bude povređeno zbog napada pasa ili se poseku na razbijeno staklo.

O učešću opreme odnosno elemenata u povredama dece govore sledeći podatci:

- Ljuljaške 40 %
- Penjalice 23%
- Tobogani 21%
- Vrteške 5%
- Klackalice 4%
- Ostali 7%

Ovi podatci ne znače da su ljuljaške opasnije od ostalih rekvizita na dečijem igralištu već da su veoma popularne, da ih ima na skoro svakom igralištu, kao i da se nebezbedno koriste (luljanje u stojećem stavu). Inače, jedna od naj opasnijih sprava su horizontalne merdevine.

Slika 1. Horizontalne merdevine.

Центар за Спречавање Несрећа

POVREDE NA DEČIJIM IGRALIŠTIMA

Zakon

Na državnom nivou ne postoji zankonska regulativa koja se direktno odnosi na dečija igrališta i prostore za igru dece, kojom bi se definisale oblasti planiranja, gradnje, kvaliteta, održavanja, bezbednosti i dr. Zakonom o opštoj bezbednosti proizvoda (*Sl. Glasnik RS*, br. 41/2009), definisana su prava i obaveze proizvođača i distributera vezane za bezbednost proizvoda koji se stavljaju na tržište i u upotrebu.

bezbedan proizvod

jeste svaki proizvod koji, pod redovnim ili razumno predvidljivim uslovima upotrebe, uključujući period u kome se proizvod upotrebljava, kao i puštanje u rad, instaliranje i zahteve u pogledu održavanja, kada je to potrebno, ne predstavlja nikakav rizik ili predstavlja minimalan rizik koji je primeren upotrebi proizvoda i koji se smatra prihvatljivim i usklađenim sa visokim nivoom zaštite bezbednosti i zdravlja potrošača i drugih korisnika, uzimajući u obzir naročito:

(4) kategorije potrošača i drugih korisnika koji su izloženi riziku kada upotrebljavaju određeni proizvod, naročito djecu i starija lica

Zakon o opštoj bezbednosti proizvoda, na žalost nije dovoljan da bi se oblast bezbednosti na dečijim igralištima regulisala u potpunosti. Postoje i drugi zakoni u kojima se spominju dečija igrališta ali ne u kontekstu, koji po osnovu bezbednosti obavezuje vlasnike, graditelje ili zadužene za održavanje.

U Zakonu o Planiranju i izgradnji (*Službeni glasnik RS*, br. 72/2009, 81/2009 i 24/2011), dečija igrališta se spominju samo kao objekti za koje nije potrebno ishodovnje građevinske dozvole.

Jedini osnov koji na žalost nije pravno obavezujući, ali čiju primenu sve više zahtevaju sami investitori su domaći standardi usaglašeni sa standardima Evropske unije.

Institut za standardizaciju Republike Srbije, objavio je standarde koji se odnose na prostore za igru:

SRPS EN 1176:2013 – Oprema i potrebna površina za dečija igrališta – deo 1. do 11.

SRPS EN 1177:2008 – Površine igrališta koje ublažavaju udar.

SAVETI

Unaprjeđenje bezbednosti na dječijim igralištima

Vlasnici

1. Izradite profesionalni projekat igrališta i okoline.
2. Odaberite opremu odnosno rekvizite i zaštitne površine koji zadovoljavaju standarde.
3. Uverite se da je igralište instalirano od strane odgovorne osobe u skladu s SRPS EN-1176.
4. Nakon instalacije angažujte nezavisno preduzeće, instituciju da izvrši kontrolni postinspekcijski pregled.
5. Redovno kontrolišite stanje na igralištu:
  - dnevno
  - nedeljno
  - mesečno
  - kvartalno
  - polugodišnje i
  - godišnje
6. Ako sami sprovodite rutinske inspekcijske preglede, predhodno uputite vaše zaposlene na inspektorski kurs. Detaljne preglede treba da obavi nezavisno stručno telo.
7. Izredite efikasan program održavanja.

Центар за Спречавање Несрећа

POVREDE NA DEČIJIM IGRALIŠTIMA

Korisnici

1. Provjeravajte stanje na igralištu i prijavite sve nedostatke i kvarove vlasniku.
2. Uklonite slomljeno staklo i drugo smeće koje može ugroziti bezbednost.
3. Oblačite deci odeću bez učkura ili gajtana oko vrata i na kapuljačama, skidajte im šalove i slušalice dok se igraju na kombinovanim rekvizitima za igru.

УПОЗОРЕЊЕ !

Деца се могу удавити када се слободни крајеви гajtана и учкура из њихове одеће закаче за тобоган или неки други део игралишта.

Уклоните све гajtане из капуљача и око врата дечије одеће пре доласка на игралиште и почетка игре.

Децу не треба пустити на игралиште са шаловима и рукавицама које су повезане.

Центар за Спречавање Несрећа

Slika 2. Nalepnica upozorenja namenjena korisnicima.